

Forskjellene på EU-medlemskap og EØS-avtalen

EØS-avtalen omfatter under 10 prosent av EU-lovene.

EØS-andelen: Ny lovgivning vedtatt i EU (hele kaken) og EØS (kakestykket) i tiårsperioden 2000-2009.

(Kilder: EUR Lex og EFTAs årsrapporter.)

EU er både et indre marked og en politisk og økonomisk union. EØS knytter Norge til det indre markedet, mens vi beholder uavhengigheten fra det meste av unionen.

Europabevegelsen påstår at Norge er «90 prosent EU-medlem»¹. De hevder også at Norge «... er mer integrert i EU enn medlemslandet Storbritannia.»² Det stemmer ikke med fakta.

Hva EØS omfatter

EØS-avtalen omfatter:

- Frihandel med varer (egne unntak for jordbruks- og fiskeriprodukter) og fri bevegelse for kapital, tjenester og personer.
- Felles konkurranseregler (konkurranseregulerende samarbeid, statsstøtte og offentlige monopoler) og harmonisering av selskapsretten.
- Nært samarbeid om transportpolitikken.
- Felles veterinært regelverk (men fortsatt toll på handel med landbruksvarer).
- Samarbeid om miljøvern, utdanning, forskning, forbrukerspørsmål og sosiale spørsmål.
- Konsultasjonsordninger der EØS-landene blir rådspurt om fremtidig EU-regelverk som kan gjelde for EØS.
- En felles beslutningsprosess der nye EØS-regler vedtas ved enstemmighet mellom EFTA-landene og EU.
- Egne institusjoner (overvåkingsorgan og domstol) for EØS-regelverket.
- En låne- og tilskuddsordning for støtte til økonomisk utjevning i EU (EØS-midlene).
- Norge betaler omlag 4,7 milliarder kroner i året for EØS-medlemskapet (dette inkluderer EØS-midlene, forskningsprogrammer og institusjonene).

Nr. 5, august 2010

Forfatter: Morten Harper, utredningsleder i Nei til EU

Kategori: Norsk EU-debatt

Stikkord:

- EØS
- Lovgivning
- EU-medlemskap

Bakgrunn:

Et tema som stadig dukker opp i debatten omkring Norge og EU er i hvilken grad Norge allerede er forpliktet av EUs regelverk. Den mest omfattende avtalen Norge har med EU er EØS, som knytter Norge til EUs indre marked for handel. Det aller meste av alt det EU befatter seg med ligger imidlertid utenfor EØS-avtalen.

Hva EØS ikke omfatter

EØS-avtalen er vesentlig mer avgrenset enn et EU-medlemskap. EØS-avtalen omfatter bl.a. ikke:

- EUs tollunion og handelspolitikk overfor tredjeland. I de viktige WTO-forhandlingene er det for eksempel EU-kommisjonen som snakker på vegne av medlemslandene.
- Den felles landbrukspolitikken. Det betyr at vi kan legge opp en landbrukspolitik i mer økologisk retning, hvis det er politisk flertall for det.
- EUs fiskeriforvaltning. Vi kan opprettholde en bedre balanse mellom kyst- og havfiske, og dermed sikre høyere sysselsetting i fiskerinæringen.
- Pengeunionen (ØMU), med felles valuta (euro) og sentralbank.
- Samordning av skatte- og avgiftspolitikken. Vi har større frihet til å føre en skatte- og avgiftspolitik som kan sikre velferdsordningene våre.
- Den utenriks- og sikkerhetspolitiske samordningen. EU skal snakke med én stemme i internasjonale fora.

EU og EØS år for år

EU vedtar hvert år mer enn ti ganger så mange lover som det Norge innfører gjennom EØS. I tiårsperioden 2000-2009 (01.01.2000 - 31.12.2009) ble totalt 3 119 rettsakter tatt inn i EØS-avtalen. EU vedtok samtidig 34 733 direktiver, forordninger og andre lovreguleringer. Bare 8,9 prosent av de nye EU-lovene ble altså tatt inn i EØS-avtalen.

Tallene fremkommer av en gjennomgang av EFTA-sekretariatets årsrapporter³ for perioden og søk i EUs lovdatabase EUR Lex⁴. Gjør man et samlet søk på alle EUs lovvedtak, endringer, publiseringer, avtaler med andre land og avtaler mellom medlemslandene er det hele 47 940 rettsakter som er registrert i den offisielle EU-databasen i tiårsperioden. Denne sammenligningen sier ingenting om omfanget av de enkelte rettsaktene, men viser tydelig at EØS-avtalen er atskillig mer avgrenset enn et EU-medlemskap.

	Lover vedtatt i EU	Lover inntatt i EØS-avtalen
2000	4193	216
2001	4091	401 ⁵
2002	3654	324
2003	3559	298
2004	3536	309
2005	3482	314
2006	3544	340
2007	3032	416
2008	2952	218
2009	2690	283
Totalt	34733 ⁶	3119

Tabell: Direktiver, forordninger og andre lovreguleringer (all sekundærlovgivning) vedtatt i EU og lover tatt inn i EØS i perioden 2000-2009. (Kilder: EUR Lex og EFTAs årsrapporter.)

Noter

- 1) Tidligere generalsekretær Grete Berget i Dagbladet 7. april 2009.
- 2) Europabevegelsens hefte Underveis, 2008.
- 3) Tilgjengelig fra EFTAs nettside <http://www.efta.int>.
- 4) Nettside: <http://eur-lex.europa.eu>. Søk i EUR Lex er gjort på all ny sekundærlovgivning i perioden.
- 5) Oppgitt i årsrapporten for 2002, rapporten for 2001 viser 446.
- 6) Et samlet søk i EUR Lex for hele perioden 01.01.200 - 31.12.2009 gir et noe høyere tall: 34 739.